

ABONAMENTELE

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarohle:

1 lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.,
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamente se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a doua-oară 6 cr.
a treia-oară 5 cr., și timbru de 30 cr.

Redacția și administrația: Strada Popoalei Nr. 16.

Telefon Nr. 14.

Se prenumără și la poste și la librării.

Epistole nefrancate se refușă. — Manuscripte nu se înapoiază

Nimeri singuratici à 5 cr. se vënd la »Tipografia», soc. pe acțiuni

Șiretenia politiceii maghiare.

(*) Ori-cât de perversă, dar' are și o bună dosă de șiretenie politica maghiară de naționalități, a cărei cea mai înaltă expresie e actualul sistem de oblaudire: Bánffy & Jeszenszky.

Pentru că ce e în definitiv așa zisa politica de naționalități a Ungurilor? — O politică de cea mai sfruntată provocare, în scopul meschin de a ne intimida, de a viri desorientarea și discordia în șirurile noastre și de a ne face astfel imposibilă ori-ce acțiune în stil mai mare. Isprăvurile puse la cale în vremea din urmă din partea bandei de agenți provocători ai magistrilor Bánffy și Jeszenszky, pledează cum nu se poate mai clar și mai sigur pentru suposițiile acestea.

Ori, ce alta au însemnat caraghioasele „revoluții” și veninoasele „neînțelegeri” între Români, trimbițate cu atâtea târaboii prin presa ungurească de toate nuanțele? Nu s'a dovedit în chipul cel mai necontestat — prin înșii criminalii instigatori — că toate aceste fleacuri își aveau isvorul lor în oficina cabinetului Bánffy & Jeszenszky? Nu tot oamenii guvernului și ceilalți descereși șovinisti au ciulit urechile și s'au făcut nez nai, când și-au dat seama de poziția, și criminală și ridicolă, în care și-au aruncat uneltirile și meschineriile lor?

Toate acestea s'au constatat și comentat de repețite-ori nu numai în presa noastră națională, ci și în ziare străine, cari nu pot fi bănuite de preocupare sau unilateritate în judecățile lor.

Totuși nu strică a reveni cât de des și din diverse puncte de privire asupra unor cazuri atât de caracteristice pentru politica maghiară de naționalități. Îndo-sebi nu strică a căuta să pînțurim nu numai în firea celor-ce se uneltesc de cătră dușmani în contra noastră, ci și adăncimea cauzelor cari determină acțiunile dușmanilor și a scopurilor, ce se urmăresc prin asemenea acțiuni. Aceasta cu atât mai mult, cu cât acest chip de a ne combate al politiceii ungurești se urmează azi: sistematic, concentrat — adică direct dela guvern — și cu mare și întins aparat de subminare.

În asemenea ordine de idei aprofundând politica maghiară de provocațiune ce se face față de naționalitățile statului ungar, — o vom vedea mult mai primejdi-oasă decât ni-se pare la primul moment. Ea tinde, în linie generală, la două mari ținte, ambele favorabile în cea mai mare măsură hegemoniei maghiare: să ne compromită în fața tronului și a străinătății și să ne slăbească între noi.

Procedurile de a ne compromita în fața tronului și a străinătății — le cunoaște ori-cine. Sânt demascate de mult. Ele au de scop a ne prezenta ca pe un element turbulent, cu sentimente anti-dinaste, predispus ori-când spre mișcări răsturnătoare, periculoase păceii europene! Cu asemenea scopuri, dușmanii nostri vreau să ne smulgă din mâni cea mai puternică armă în lupta noastră de veacuri: faptul istoric, că totdeauna poporul român a reprezentat în aceste părți atât de expuse ale Europei un viguros element de ordine și civilizațiune.

Cu ce au căutat și caută hegemonii Unguri să ne nimicească această valoare absolut necontestată și necontestabilă a noastră? — Cu cele mai infecte calumнії posibile, cu cele mai ridicole înscenări de „revoluții” și cu alte asemenea mofturi... Dar' tocmai păcătoșenia asta a armelor cu cari vreau să ne spulbere buna noastră reputație de element de ordine și civilizațiune, — le-a discreditat deservit campania miserabilă. În punctul acesta, noi am reșit totdeauna triumfători: ca de o colosală stâncă de granit s'au isbit și s'au făcut farîme calumniile maghiare la atingerea caracterului nostru de popor pațnic, leal și cu serioase predispoziții spre civilizațiune.

Nu tot așa e cu al doilea scop al politiceii maghiare de provocațiune: să ne slăbească rîndurile. Cel puțin în vremea din urmă, dușmanii par a fi în punctul acesta mai norocoși, ba chiar desastroși de norocoși.

Lucrez stă așa, că dacă scopul de a ne compromita în fața tronului și a străinătății ca pe un element răsturnător nu și l-au ajuns, — par a-și fi ajuns cu atât mai ușor scopul de a ne paraliza dela ori-ce acțiune în stil mai mare.

Cu ajutorul întinsei ramificări a serviciului de spionaj și de agenți de provocațiune ce și-a așezat în sinul nostru, cabinetul Bánffy & Jeszenszky urmărește cu un zel uimitor de febril munca de a sădi între noi sămînța neagră a neîncrederei și a discordiei, pentru a ne face imposibili de a pune la cale acțiuni mari și serioase.

Las' că prin măsurile nemaipomenit de seltatic ale guvernului sîntem puși naționalicește sub adevărată stare de asediu, — acum mai vin și intrigile ce prin presa ungurească își scurg veninul preparat în oficina Bánffy & Jeszenszky, în scopul infam de a ne dismenbra cât mai mult și astfel a ne reduce la o forță de desconsiderat în lupta contra hegemoniei maghiare.

Doar' Bánffy a îndrăznit să spună în plin parlament, că nu mai sîntem capabili de acțiune, din cauza neînțelegerilor dintre noi! Și felul acesta de a ne prezenta e susținut zi de zi în foile maghiare, prin fel și chip de corespondențe, care de care mai miserabile.

Intriga pare a fi de prezent principala misiune a negrului cabinet.

Contemplând firea sănătoasă și profund morală a poporului nostru, nădăduim, că scopul acesta meschin va fi ajuns tot atât de puțin ca și celalalt.

Nu ne este însă permis și ar fi păcat național să trecem sub ignorare noua campanie ce se îndreaptă contra noastră. Dimpotrivă, avem să ne facem ochii în patru, să veghem zi și noapte, să străjuim pretutindenii și cu devotament, ca nici acest cal troian să nu poată pîntrunde în cetățuia românească a vieții publice!

Ear' ca să dovedim dușmanilor că ori-ce ar întreprinde, cât de mișelești arme ar îndrepta asupra-ne, totuși vor fi incapabili a ne stânjeni, trebuie să ne ridicăm peste micile considerații la înălțimea ce o reclamă cauza înșăși.

Zid puternic să fie poporul românesc, treaz și deștept, cu încredere în bărbății sei, gata a asculta de ei și numai de ei. Astfel vom ajunge timpuri mai bune. Simpatia străinătății e totdeauna cu cei împilați, cari luptă pentru dreptate și libertate. Ear' graiul sfânt al anului aniversar ne îndeamnă, și el se fim la înălțimea însemnătății și menirei noastre.

Sibiu, 21 Aprilie a.

Membri la casa națională. La casa națională de aici s'au mai înscris trei membri noi, anume dl Nicolae Garotă, avocat în Zemești și institutele de credit; Doina din Câmpeni și Hațegana din Hațeg.

Liga culturală. Secțiunea Ligii culturale din comuna rurală Vîrtșcoiu, județul Rîmnicul-Sărat, care s'a înființat zilele trecute la frumoasa inițiativă a frunțaiilor din localitate, în ședința sa din 22 Martie a. c., s'a constituit în comitet în modal următor: președinte: D. Apostol; Niculaide; vicepreședinte: Apostol; Niculaide și preot. Stefan Georgescu; casar: Constantin Gugulide; secretar: Constantin Fotin; membri: Dumitrache Gheone și Jiuga Sănciulescu.

„Revue de Paris”, cunoscuta revistă de sub direcțiunea istoricului Ernest Lavisse, publică în anul din numerii trecuți, un studiu remarcabil asupra crizei austro-ungare. În acest studiu sînt adevăruri pe cari atât noi,

cât și naționalitățile le spunem de zeci de ani. Acest fapt probează că lumea civilizată din Europa se convinge tot mai mult de adevărata stare de lucruri din monarhia noastră.

În numerii viitori vom căuta să publicăm în traducere acest studiu.

„Leipziger Neuste Nachrichten”, dela 9 Aprilie, publică sub titlul „Libertatea și dreptul în țeara Maghiarilor” un energic și corosiv articol, prin care se infieră fără cruțare sistemul politic din Ungaria.

Chestiunea naționalităților.

II.

Cehii și Germanii din Bohemia, Moravia și Silesia.

Bohemia, o țeară muntoasă în forma unui cuadrilater, are o suprafață de 51.948 chil. pătrați și o populație de 5.843.094 locuitori (cifrele sînt luate după statistica oficială a imperului din 1890). Populația sa nu este omogenă, adică nu aparține unei singure naționalități, ci se împarte între Cehii și Germanii. Cehii sînt în număr de 3.644.188, adică 62.8% din populație, ear' Germanii în număr de 2.159.011 (între acestia 94.450 Jidani), adică 37.2%. Populația cehă trece dar' de majoritatea absolută și e aproape deplă cât cea germană. Alții în număr de 43.094.

Teritoriul geografic și politic al Bohemiei se împarte în două teritorii de naționalitate deosebite: unul național german și altul național ceh.

Elisée Reclus zice:

„Germanii ocupă țeara muntoasă și Cehii ocupă mai cu seamă regiunea de coline și de câmpii”.

În adevăr, pe trei din laturile munților dinspre Germania, se află teritoriul german; el începe la apusul Bohemiei aproape de Budweis, fiind mai mult o sușeniță de pamēt până la Tausa, de acolo se lărgeste și cuprinde țeara între Pilsen și Asch, continuându-se pe lângă Saatz, între Leimeritz, Teplitz și Aussig, apoi între Reichenberg, Friedeland și Trautenau. Dacă am împărți teritoriul Bohemiei în trei părți, o parte ar constitui teritoriul german și celelalte două teritoriul ceh.

Moravia are o suprafață de 22.222 chilom. pătrați și 2.276.870 locuitori. Din acestia 1.590.513 sînt Cehi, adică 70.3% din populație și 664.168 Germani, (40.175 Jidani), adică 29.4%. Mai sînt alții 22.189. Populația cehă este aproape întreită căt cea germană.

Teritoriul german se poate distinge și în Moravia de cel ceh. La nordul Moraviei, mai cu seamă pe unde sînt orașele Mugltz, Zwittau, Trubau, Sternberg etc., se întinde regiunea germană în deosebire de teritoriul ceh.

Silesia are o suprafață de 5147 ch. pătrați și 605.649 locuitori. Din acestia Cehii numără 129.814 sau 22%, Polonii 178.114 sau 30.2%, Germanii 281.555 sau 47.8%, alții 16.166. În Silesia deși Cehii sînt mai puțin, totuși acești din urmă n'au majoritatea absolută. Dacă adăugăm la numărul Cehilor și pe Poloni, atunci avem o majoritate slavă față cu o minoritate de Germani.

În aceste trei provincii, teritoriul național ceh este și mai mare și mai populat decât al Germanilor, și cu toate aceste, Cehii sînt sub hegemonia Germanilor.

Dacă adăugăm la blocul lor etnic și pe Slovaci din Ungaria, cari sînt frați cu ei și vorbesc aceeași limbă, cu un caracter mai arhaic, Cehii ajung a fi 18% din populația totală a imperiului-regat, întocmai ca și Maghiarii. Și pe

când Maghiarii sînt stăpâni în Transilvania și au un rol aproape covârșitor în monarhie, bieții Cehi n'au putut căpeta nici ordonanța care se reglementeze în trebuințarea limbilor.

În Bohemia, Moravia, Silesia, existând două teritorii care aparțin la două naționalități deosebite, trebuie neapărat ca deslegarea luptei seculare dintre Germanii și Cehi să se facă în așa fel, încât să nu se aducă vătămăre nici unei naționalități, și nici una să nu aibă hegemonie asupra alteia. Aceasta este consecința firească a luptelor naționale dintre Germanii și Cehi.

Să vedem acum momentele mai principale din luptele din acest veac dintre Germanii și Cehi.

În 1848, cu două luni înaintea mării întruniri a Românilor de pe Câmpul Libertății, Cehii s'au întrunit în o mare adunare națională la 11 Martie, la băile sfântului Venceslas. În această adunare memorabilă s'a luat o rezoluțiune compusă din 14 articole și dintre care mai principale sînt:

1. Desființarea serviciilor feudale.
2. Egalitatea drepturilor naționalității germane și cehe în școală, tribunal, administrație etc.
3. Întrunirea reprezentativă a statelor Boemiei, Moraviei și Silesiei cu alternarea dietelor dela Brünn și Praga.
4. Libertăți constituționale: libertatea presei, a întrunirii etc.

În acest program dela 48, nu se vorbește despre regatul istoric boem, despre reînvierea regatului sfântului Venceslas. Cehii pe atunci nu cereau decât delimitare națională: un stat național ceh, un alt stat german. (Va urma).

„Nu răspundem!”

„Tribuna Poporului” nu răspunde „Tribunei”. Asta-i noutatea anunțată de Paști, în ziarul ce apare de 5 ori în săptămână la Arad. Foasia, care provoacă, nu răspunde, după-ce o iam mai de scurt. Cei-ce se sforțează a-și face ris de stilul nostru, docilii ucenici ai lui „Taica Moise”, după-ce îi luăm la întrebare nu răspund, pentru-că, vedeți d-voastră, sînt sîntele Paști, și ei sînt buni creștini și — ne iartă.

Mulțam d-voastre, bunilor creștini! Dar', așa se vede, creștinătatea lor e numai de Joi până mai apoi, căci dacă la Paști nu ne răspund, îndată-ți am mîncat oșele roșii ei se apucă de nou de vechia meserie și — insultă.

În numărul din urmă al foii acestor „buni creștini” „Tribuna” nu mai e Tribuna, ci — „organul trinității Coroian—Tilea—Dăian”, și — după d-lor — „organul dlor Coroianu, Tilea și Dăianu” ti înjură pe „bunii creștini” dela Arad.

Ei bine, această apucătură înseamnă a deplasa chestiunea. Și noi nu vom lăsa să se deplaseze. Nouă nu ne e de ceartă, nici de persoane, ci de discuțiune serioasă și obiectivă, în scop de a clarifica.

De aceea când e vorba de „Tribuna” nu ne îndestulăm să ni-se răspundă cu înșinări despre dl Coroianu, Tilea și Dăianu. Numai cine vrea ceartă să leagă de persoane, noi însă nu vrem ceartă, cu atât mai puțin cu dl Russa-Șirianu, această „glorioasă figură în publicistica română”.

Și după cît cunoaștem noi pe domniul Coroianu, Tilea și Dăianu, nici dîșii nu au nici timp, nici voce, să se prindă la ceartă cu cineva, cu atât mai puțin cu dl Ioan Russa-Șirianu, gloriosul erou al vandalismelor de când cu criza „Tribunei”.

Să rămănem deci numai la obiect, domnilor buni creștini, și să discutăm obiectiv și serios. Să fim buni creștini, nu numai la Paști, ci și după Paști.

Noi, cel puțin, așa vom face și vom reveni cu toată obiectivitatea asupra chestiunilor tractate ori atinse în articolii nostri.

Chestia națională în camera din București.

— Discursul dlui B. St. Delavrancea. —

(Urmare).

Și dacă n'ați înțeles, ceea-ce nu-mi permit a crede, cam despre ce configurațiune politică „oare-care” aste vorba, dl Sturdza o spune și mai clar: „Avem simpatii pentru tripla alianță, fiindcă tripla alianță s'a dovedit, în curs de un pătrar de secol, ca păstrătoare a păceii, de care România are mai mare nevoie decât statele cele mai mari și puternice. Dar' pentru a fi cu tripla alianță, trebuie să lucrăm, ca și ai dîntre Români și Maghiarii să nu se formeze și începutul formării lui să se înclidă”. Și după un an de zile, dl Dimitrie Sturdza denunța poporului capitalei, că la umbra triplei alianțe” Maghiarii vor să desființeze pe Români din Ungaria.

Așa judeca cel mai „vechii bărbat” de stat „rostul europenească” și porucea guvernului conservator să se facă „samsarul cinstii” între Români din Ungaria și monarhia austro-ungară. Puteam noi, cei mai tineri, să ne credem în cuvântul d-sale? Puteam noi să ne credem că doctrina d-sale nu ar fi produsul serios și cinstit a 40 de ani de viață publică? Și astăzi când acel abis se adăncțește necoatenit — abis care nu s'e umple cu câteva pahare de sampanie — am dori să știm: pentru-ce dl prim-ministru nu convinge pe triplă alianță, că România ca să se jertfească în momentele decisive, păceii și civilizațiunii europenești, are nevoie de energia și curajul seu să nu fie turburate de durerea celor de peste Carpați? Pentru-ce nu-și ia rolul de „samsar cinstit”? Pentru-ce tace? Voește să ne convingă că doctrina d-sale n'a eșit din cunoașterea serioasă a „rostului” nostru în concertul lumii civilizate? (Aplause).

Exact, dlor deputați, la ce se reduce, exact, doctrina politică a dlui prim-ministru în chestiunea națională. Întăiu: o mare greșală este sfiala pe băncile parlamentului și îndeosebi pe banca ministerială. Al doilea: este o datorie ca să vorbești de pe banca ministerială și de pe băncile parlamentului în chestiunea națională. Al treilea: suprema obligațiune a unui guvern românesc, în interesul României, al Ungariei și al Europei, este ca să se facă „samsar cinstit” și să intervie cât mai de grab pentru a stabili bazele înțelegerii și ale înfrățirii între Români de peste Carpați și poporul maghiar. (Aplause).

Acesta este doctrina politică de odinioară a dlui Dimitrie Sturdza: și noi, împinși de un entusiasim sincer și profund, am rășoit, prin bibliotecă, trecutul celor de peste Carpați, am studiat ziua și noaptea, ne-am impus o muncă extraordinară, am cutreerat țeara dela un cap până la celalalt, convingși că-i ducem cuvântul mîntuitor. Și n'a fost fapt cât de micitell, în legătură fie și depărțată de soartea fraților nostri, pe care să nu-l studiam, să nu-l judecăm, să nu-l clasificăm cu o grije excepțională. Când un Horvath Gyula a venit în capitala României și a ciocnit un pahar de vin cu un tinăr adverșar al nostru, un colosal strigăt de „trădare” a răsănit în rîndurile noastre. Astăzi oficerii români benchetuesc cu oficerii de honvezi și... e pace, e liniște, și dacă să mai aduce ceva, e zornăitull triumfalnic, al celor cari sugrumă o treime din neamul nostru. (Aplause prelungegite). Ce a mai rămas din caldull entusiasim dela 94? O mare desilusiune care apasă asupra noastră, asupra unei generațiuni confusiunată de atitudinea unor conducători al cărora glas din opoziție a amuțit pe banca ministerială. (Aplause). Ce va înregistra istoria despre generațiunea noastră? În primul rînd marea ei desilusiune, și dacă nu vom ști să ne facem datoria, va mai înregistra un complot rușinos fatre consimțământul nostru pueril și tăcere egoistă a celor de sus. (Aplause).

Am vorbit, dlor, în discuțiunea dela mesaj, despre chestiunea națională. Am voit atunci să fiu sobru, măsurat, cumpănित. M'am încercat să nu supăr pe nimeni. Știu însă, că am supărat pe un „bărbat de stat” când am susținut că nu există trădători, că nu se poate decât încurca din nepricepere și arguștine de vederi. Și acum nu acuz pe nimeni!

că trădează, ci acuză numai de revoltătoare conștiințe între marea doctrină națională de altădată și mitică tactică de astăzi. (Aplause). Să dea Dumnezeu să mă înșel. Aș dori din tot sufletul ca eu să nu văz bine în ceea ce se petrece de câtuș de timp. Aș dori ca o dibăcie... cum se-î zice?... să împrumut un cuvânt al dlui Fleva... o dibăcie ocultă (Ilaritate) să desmînță toate temerile, toate gravele moastre îndoieli, și isbitudin să se sustragă dela observațiile maritorilor de rînd, să resolve chestiunea națională în folosul întregului neam românesc. Eu însă m'înfior de această tăcere funebă. Ea nu-mi dă asigurări de priecpere, — căci dacă e vorba să taci — și numai să taci — și să nu răspunzi nici-odată la chestiunile grave care se ridică în parlament, atunci... cari din noi nu s'ar prucepe să... tacă, neconștient să tacă? (Aplause. Ilaritate).

O voce. — Și dl Stolojan tace.

Dl B. Delavrancea. — Eu nu pretind că știu mai mult despre Românii de peste Carpați, ca dl prim-ministru. Eu nu pretind că aș răspunde mai bine decît d-sa. Crez însă, că tăcerea d-sale produce efecte funești și în România și peste Carpați. Crez, că tăcerea d-sale va acoperi, ca un giolgiu, lăsuările prețioase ale tinerimii și de aici și de dincolo. (Aplause). Este adevărat, că — după părerea mea — d-sa încă din opoziție a contribuit întru câtuș de veștejirea multor frumoase speranțe, prin unele părți din discursul pronunțat la 94 în sala Orfeu. Atunci, șef al marelui partid național-liberal, vorbi cu autoritatea ce o dobândise din consensul tuturor liberalilor, dar' vorbi cu dela sine putere, fără să fi consultat pe nimeni, pe nici un amic și consilier din comitetul executiv. Vorbî în numele partidului național-liberal, introducînd în acest discurs, un element necunoscut în discursurile dela senat: patima personală, îndărăria crudă în contra unora de peste Carpați. Vă mărturisesc, că dela acest discurs m'am resimțit de niște aprehensiuni triste despre tactul și succesul cu care sperau mulți că va conduce dl Sturdza chestiunea națională. Sînt unii, — chiar pe aceea bancă, — cărora le-am spus, de atunci, bănuiele, temerile și măhnirea cari mă cuprinseseră.

În acel discurs — pe care l'am recitît din nou — d-sa îmi apără cu un ambițios fără măsură, ca un doritor de o glorie neșternită, ca un om care voia să se impusă drept șef al partidului național-liberal din România și al partidului național din Ungaria. „Mi-se pără că-î străfulgeră prin minte posibilitatea unei încoronări care se-î ridică în suveran conducător al întregului neam românesc. Dar' pentru a governa pe cei de dincolo, nu avu la îndemână decît aceeași metodă cu care ne guvernă pe noi: înverșunarea. Și porni, ca și la noi, la clasificarea celor de dincolo, împărțîndu-î în două tabere: creștinii și păgânii, patrioții și trădătorii, virtuozii și corupții. D-sa n'are nuanțe. Între virtute și viciu, un abis, în loc de vasta scară de note și nuanțe pe care se desfășură natura omenescă. (Aplause). Așa gîndesc toți necunosătorii de oameni, toți acei cari neavînd țîria cuvîntului vor să conducă cu loviturile gîrbaciului. (Aplause).

Cînd am auzit, dlor, pe fostul șef al partidului național-liberal declarînd în numele nostru, că eroii țîranilor de peste Carpați au intrat în temnița dela Seghedîn și Vaș ademeniți și corupții de banii din București și Budapesta, am părăsit sala, cutremurat. Mi-se pără, de rușine și de durere, că ne vom scufunda cu toții ca dreaptă răsplăta ale unei asemenea acușățiuni. (Aplause). Ce idee să-î faci, ce idee să-î faci tînerimea noastră și opinia publică din Europa, despre un bătrîn ca Rațiu, care, albind ca zăpada în lupta de desrobire a poporului român, pleacă din sînul familiei și din mijlocul poporului, liniștit, ba vesel chiar, corupt de ticloasă faimă a surului? Banul renume al tuturor Românilor de peste Carpați era terfelit în această înfiorătoare acușățiune ce se aducea bătrînului erou și martir. (Aplause prelungite).

Am voit să-mi explic această pornire și să cunosc adevăratul pîcat al celor din temnițele Ungariei, căci dlor, o clipă, o clipă măcar, nu s'a prins de sufletul meu credința că banii au moleșit inimile celor mai hotărțiți Români de dincolo. (Aplause). Trebuia să fi fost ceva care să fi jînit firea autoritară a dlui Sturdza tocmai în momentul marelui sale aspirațiuni de a conduce toată suflarea românească. Și într'adevăr am găsit cauza acestei înverșunări chiar în acel discurs pronunțat de d-sa în 25 Sept. 1894. Dlor, dl Sturdza afirmă mulțimei, din sala Orfeu, că dacă conducătorii de peste Carpați 'l-ar fi întrebă să-î spuie părerea de este sau nu bine ca să între în temnițele Ungariei, n'ar fi existat de-a le spune: > s'au întreți. D-sa 'l-ar fi povățuit să treacă granița, așa cum au făcut Garibaldi, Mazzini, Napoleon III, Kossuth, Brătienii, Rosetti, Kogălniceanu, Alexandri, Bălcescu și ceilalți patrioți dela 1848.

Și cînd dl prim-ministru are o părere, într'o chestiune așa de însemnată, nimeniu nu-î este iertat să aibă altă părere. Sau se supune, sau va fi dușmănit toată viața. Nu cunoașteți maxima d-sale politică? „Să fim cum sîntem sau să nu mai fim“. Nu cunoașteți temperamentul d-sale? Era dar' natural, că cei de peste Carpați, cînd 'și-au permis să aibă altă părere, să fie denunțați ca niște corupți, maleabili în mâinile puternicilor din București și din Budapesta. Aceiași oameni ar fi fost virtuți imaculate, dacă ar fi împărțîit părerea dlui prim-ministru. (Aplause).

Ah! dlor, putea dl prim-ministru să le ierte curajul de a intra în temnițele ungurești, era dator să-î ierte, căci nu am fi cerut să-î iubescă și să-î admire. Putea să-î ierte că suferă pentru poporul lor, mai ales că cunoștea temnițele Ungariei din rapoartele celor cari au zîcut în 'ele. Acolo aerul este pestilential; soarele nu pîtrunde; patul de odihnă este tare ca peatra; pînă și nevoile intime — ce ofensă adusă umanității! — sînt obligați să 'și-le satisfacă în interiorul celulelor. Putea dl prim-ministru să-î ierte căci nu se duceau la petrecere, la banchete, nici să se tolănescă în trăndăvie pe sofale turcești, moi și parfumate. (Aplause). Da, putea dl prim-ministru să-î ierte, căci a fost înștiințat la timp, de un Romîn de aici, ce motive mărețe au hotărît pe bătrînul Rațiu să se supue verdictului dela Cluj.

(Va urma).

Cronică politică.

Înainte de declararea războiului.

În America tot mai mult sînt pregătiți de războiu și o depeșă din New-York anunță, că în urma votului dat de congres, acolo cu toții sînt de sigură erumperea războiului.

Senatul și camera.

Ultimul nostru raport 'l-am facheiat, cînd încă nu se știa votul sematului din Washington asupra raportului comisiei de externe. Senatul după o dezbateri de mai multe zile a primit o rezoluție de toa războinic, în care se zice, că ne mai putîndu-se susține situația din Cuba, se declară, că locuitorii Cubei după drept sînt liberi și independenți. Totodată guvernul Uniunii pretinde, ca guvernul Spaniei să părăsească regimul în Cuba și să-și retragă forțele. Spre a îndeplini aceasta, presidentul se însărcinează a folosi întregă forța armată a Statelor-Unite.

Acesta a fost proiectul de rezoluție a majorității comisiei, pe cînd proiectul minorității, care pretinde a se declara imediat războiu, a fost respins.

La proiectul primit, senatul a mai votat un adaos, propus de senatorul Turpie, ca să se recunoască Cuba de republică. S'a mai primit și propunerea supletorie a senatorului Davis, prin care să declară, că Statele-Unite n'au intenția a exercia suveranitate, jurisdicție și supravaghere în Cuba, ci au singur scopul pacificăției.

Camera, la propunerea deputatului Dingley, a primit rezoluția senatului, dar' cu omisiunea propunerii senatorului Turpie. În urma acesteia s'a ales o comisiune, ca să unifice această diferență dintre senat și cameră. Senatul a conces, mai cu seamă în urma declarației lui Mac Kinley, că nu va aproba decisiunile anti-constituționale ale congresului. Astfel la întrebarea comisiei interparlamentare, în noaptea de 18 l. c. s'a primit de ambele camere ale congresului decisiunea senatului, cu omiterea pasajului despre independența Cubei.

Acest decis comun s'a comunicat presidentului Mac Kinley.

Mac Kinley și guvernul spaniol.

Agenția Reuter anunță din New-York, cu datul de 19 l. c., că Mac Kinley ar fi subscriis deciziul congresului, care va fi comunicat fără amănare guvernului spaniol. Tot din New-York se anunță, că Mac Kinley va adresa un ultimatum guvernului spaniol, pentru acceptarea căruia guvernul american va fixa un termen de 24 sau 48 ore.

Din Spania.

Din Madrid se anunță, că parlamentul în curînd își începe ședințele. În un consiliu ministerial s'a statorit textul mesajului de tron. În acesta se zice între altele, că Spania nu poate se abdică de drepturile sale suverane asupra Cubei. Regina regentă roagă națiunea spaniolă, să spriginească tronul și să salveze patria, dînd guvernului mijloacele necesare pentru a pută apăra onoarea națiunii și integritatea statului.

1848.

Cronica anului.

Blaj, 21 Aprilie.

Episcopul Leményi în conțelegere cu pr. o. consistor al Sibiului convoacă la adunarea din 3/15 Maiu pe protopopi și unii bărbați pricepuți.

Viena, 21 Aprilie.

Ministrul de justiție com. Taffe și a dat dimisiunea, care s'a și primit; ear' com. Kolovrat se retrase cu totul. Acest bărbat (din urmă) servi 50 ani statului și fu unul din acei rari bărbați, cari n'au furat nimic dela stat.

Budapesta, 21 Aprilie.

În Croația, în Bačka, Timișana și Ardeal se arată mișcări din ce în ce mai amenințătoare. Fiindcă în țeară sînt numai 18.000 ostași, mai ales de neam străin, cari nu vreau să atine de ministerul unguresc, principele Essterházy a dat o adresă urgentă la Viena, ca ministerul să revoace fără amînare în patrie o parte a miliției maghiare, care petrece în străinătate.

Novisad, 21 Aprilie.

Poporul adunat în masse mari a nimicit ieri toate matriculele bisericesti scrise în limba maghiară și a trimis deputație la arhiepiscopul în Carloviț, ca să-î roage să concheme o adunare națională.

Carloviț, 21 Aprilie.

Arhiepiscopul Rajacich a anunțat adunarea națională a Sîrbilor pe 13 Maiu.

Congrua în dietă.

Ședința din 18 l. c.

Primul care a luat cuvîntul a fost Sîma Fevenos. Zice, că nu primește proiectul fiindcă nu corîspunde cerințelor. El e de părere, că salariarea preoților, numai prin secularizarea averilor preoțești, se va pută face în mod legal.

Melut Ozslođr, deputatul Sașilor eșit de curînd din tabera guvernamentalilor, cînd cu proiectul de lege pentru maghiarizarea numelor de comune — a vorbit contra proiectului.

Vorbirea lui a fost frumoasă, plină de argumente puternice și zdrobitoare pentru guvern. A arătat cum în Ungaria, omnipotența statului și a guvernului înlănțuie cu totul libertatea individuală a cetățenilor, și tînde acum și la înlănțuirea preoțimeii.

Guvernul maghiar nu are spiritul prevederei, ci guvernează numai cu forța brută, cu gendarmeria, procuratura, batoneta, cenzura și cabinetul negru. Nu primește proiectul. Îndrumă guvernul să facă un alt proiect de dotațiune, în înțelegere cu factorii competenți ai diferitelor confesiuni.

Contele Albin Csáky, a vorbit pentru proiect. A zis, că guvernul nu poate da preoților salariu numai așa de cînst, ci preoții trebuie să iie asupra lor și cova îndatoriri patriotice față de guvern și patrie. Preoții pot fi linișiți, că puțin și mic fiindu-le salariul ce-î primesc acum dela stat, puțină influență va avé și guvernul asupra lor.

Ultimul orator a fost Polony Géza, care a vorbit mai pe lung. A zis, că nici el nu primește proiectul așa cum e, fără numai prelucrat din nou, secularizându-se unele averi și bunuri preoțești.

Ședința s'a închis cîtră orele 3.

Ședința din 19 l. c.

Primul orator Györy Elek, a vorbit mai pe lung în contra proiectului. A vorbit pe baze înalte de drept și nu s'a lăsat în detalii.

Wlassios a luat apoi cuvîntul, ca să-î recomandă din nou proiectul spre primire. În o vorbire mai lungă a polemisat cu toți antevorbitorii sei.

Verner Gyula a polemizat cu Melut, vorbind în contra Sașilor, cari de un timp începe încep a deveni nepatriotici și dușmani ai Maghiarilor. Susține, că proiectul de față nu jîgnește autonomia bisericescă a confesiunilor. El sperază foarte mult, că acest proiect va corege sentimentele antipatriotice a preoților români. A sfișrit împunătnd partidului popular, că cohetează cu naționalitățile.

A mai vorbit apoi Szentiványi Árpád în contra proiectului, și după vederile lui Apponyi.

Cu aceste ședințe s'a sfișrit.

Două procese de presă.

Două procese de presă s'au pertractat după olaltă, ambele intente în contra alor două foi nemaghiare, pe motiv că au agitat în'contra „națiunii maghiare“, unul în 18 l. c. la tribunalul din Budapesta contra ziarului Narodnie Noviny, despre care am fost amintit ieri — și altul la tribunalul din Cluj în 10 l. c. în contra ziarului „Bistritzer Zeitung“.

În amîndouă aceste procese „acușății agitari“ au fost condamnați și patria mîntuită.

Dăm mai la vale rapoarte detaliate despre aceste două procese:

Procesul ziarului „Narodnie Noviny“.

În 18 l. c. s'a pertractat la tribunalul de presă din Budapesta, procesul intentat lui Isidor Jiac, redactor al ziarului slovac „Narodnie Noviny“ din T.-S.-Martin. Dl Isidor Jiac pînă acum a avut mai multe procese de presă, tot pentru că 'și-a apărât neamul și a fost condamnat în două rînduri, dar' temnița nu 'l-a învins.

Și în procesul acesta 'i-au fost încredințați trei articoli a sus pomenitului ziar, toți ieșiți din peana lui. Firește, că foile ungurești sînt supărate foc pe acest „agitator productiv“.

Articolii încredințați au fost următorii: Primul „Alianța română-maghiară“ în care reflectează la bazacofiile unui articol cu acest titlu, din „B. H.“ în care ziarul unguresc scrie, că „Românii vor lega alianță cu Ungurii“, arătînd că de absurde sînt visurile Ungurilor de a lega pace cu naționalitățile, pînă-cînd sînt așa de șovinisti și asupritori.

Al doilea articol „Heroses“ e un protest energic, în contra maghiarizării cu forța a copilor slovaci prin „Kisdedovuri“.

A treilea articol „Ajutor poporului“ — tractează despre starea miseră în care a ajuns poporul slovac prin asupririle Maghiarilor, și din nou protestează fa în contra maghiarizării volnice, a copilor slovaci.

Procurorul Chudovszki — un Slovac re-negat — în acușă sa, a cercat în fel și forme să influențeze asupra tribunalului, ca să-î condanme mai aspru pe Jiac. Susținea în acușă sa, că poporul slovac e blînd și bun și numai agitatorii fără suflet ca Jiac îl corup. Cere mximul pedepsii în contra acestui „agitator productiv, pedepsit în mai multe rînduri“.

Vorbirea apărătorului Kruo, deși a fost clasică arătînd nevinovăția lui Jiac, n'a fost în stare să convingă șovinismul tribunalului unguresc.

Jurații 'l-au declarat pe Jiac de vinovat cu crima de agitație, în doi articoli, în unul a fost achitat.

În urma acestui verdict, tribunalul 'l-a condamnat pe Jiac la 8 luni închisoare de stat și 600 fl. amendă. Acusatul a înștiinat recurs de nulitate în contra acestei sentențe barbare.

A fost mișcător, cînd la întrebarea președintelui, dacă are pe cineva să stee bun pentru el ca să fie pus în libertate? — din public a pășit înaintea tribunalului un preot slovac, Francisc Bleszcsanyi, condamnat și el odată pentru „crima agitației“ și între uralele Slovacilor de față la proces, a declarat că garantează el pentru Jiac.

Tribunalul unguresc a făcut o nouă barbarie, condamnînd pe Jiac. Pe stradă Slovacii din Pesta 'l-au făcut ovațiuni condamnatorului, ear' seara au aranjat un banchet în cinstea martirului, lovit de nedreptatea ungurescă.

Procesul ziarului „Bistritzer Zeitung“.

— Corespondență particulară a „Tribunei“ —

Cluj, 19 Aprilie st. n.

Astăzi s'a pertractat la tribunalul de presă de aici, procesul intentat ziarului săsesc „Bistritzer Zeitung“, pentru o folioară apărâtă în numitul ziar, în 4 Sept. 1877 sub titlu „Petöfi-Feier în der Sachsenstadt“.

Pertractarea procesului acesta care a fost amînat în două rînduri, s'a țînut azi și a durat pînă seara tîrziu cîtră orele 8.

Acușăți au fost: Fried. Clemens, locuitor în Bistrița, de 43 ani, evang.-lutheran, necăsătorit, redactor al ziarului, de profesiune pantofar, fiindcă a permis apariția folioarei încredințate.

Dr. G. stav Kelp, locuitor în Bistrița, de 31 de ani, evang.-luth., însurat, n'are copii, avocat, e acușat ca proprietar al foii, — ear' Teodor Botschar, asemenea locuitor în Bistrița, de 48 de ani, rom.-cat., căsătorit, tipograf, e acușat ca editor.

Tribunalul s'a compus astfel: Președinte br. Sig Szentkereszty. Jazi: Lud. Becsek și Jos. Bartok. Acusator enunciatul procuror L. Sáni, ear' apărătorul acușăților Dr. C. Lurtz, avocat în Brașov.

Jurații au fost sortiiți, și și de astă-dată ca întodeauna cînd e vorbă de procese de presă ale naționalităților — toți jurații au fost unguri.

După ce s'a constituit tribunalul, s'a cetic actul de acușă. Șovinist din cale afară, plin de invective vehemente în contra „Sașilor nepatrioți“, cari pînă acum erau așa de buni preteni cu Maghiarii — prin el cere să se arete că în articolul încredințat de copuride agitație în contra națiunii maghiare, citînd în traducere maghiară unele parajete ale articolului încredințat.

A urmat apoi ascultarea acușăților. Redactorul responsabil Clemens a declarat, că foiletonul încredințat 'l-a scris o damă din Sighisoara, a căreia nume însă nu-î poate spune. 'L-a dat la tipar fără să-î cetească, pentru-că 'i-a venit dela o colaboratoare cunoscută, dar' e de acord cu tot ce conține și e gata a lua responsabilitatea pentru acel foileton.

A fost ascultat apoi proprietarul foii Dr. Gustav Kelp. El a declarat că în redactarea foii nu se amestecă, ci o lasă exclusiv în grija redactorului, dar' și din partea lui aprobă cuprînsul și tendința folioarei încredințate.

Editorul, răspunzător pe ntru tipar Botschar, a declarat că el nu are nici o ingerență în redactarea foii și folioara încredințată nu a cetit-o decît după apariție.

A făcut mare senzație, cînd după ascultarea acușăților, președintele a declarat, că a primit o scrisoare expres din Bistrița, în 17 Aprilie. Scrisoarea este datată din Barlia și e subscrisă: Regina Ziegler. Această damă declară în scrisoarea, că ea este aceea, care a scris folioara încredințată, și e gata a lua răspunderea pentru ce a scris. Locuința ei este: Berlin, Passauer-Strasse 5.

Regina Ziegler este bine cunoscută între confrății nostri sași, căștigădu-și un frumos renume prin poeziile și schițele sale. Cu toată-că Regina Ziegler a luat asupra sa responsabilitatea, acușă nu a fost extinsă și asupra autoarei.

Fiînd timpul cătră 1 oră, pertractarea s'a amînat pînă la orele 3 după amiază.

Redeschizădu-se ședința după amiază, procurorul 'și-a rostit rechizițioul. Plin de insulte la adresa Sașilor, și șovinist și insolent, dar' sîc și fără nici un argument solid și cinștit — cere pedepsirea aspră a acușăților.

'Și-a rostit apoi apărătorul Lurtz discursul de apărare. Vorbirea lui a fost într'adevăr splendidă; a țînut peste 2 ore.

'Și-a exprimat la început regretul, că în un proces de presă săsesc, judecă numai jurații unguri, și că foile ungurești prin articoli șovinisti de săptămîni au influențat asupra juraților, astfel încît el, deși își apărdoilenții, știe sigur că vor fi condamnați și totodată își exprimă regretul că e silit să-î opere ungurește, nu în limba sa maternă.

Agoi a trecut în apărarea meritrică a lucrului, a arătat nevinovăția clienților sei, și șovinismul maghiar în toată golătatea lui.

A desfășurat politica ce o urmează și a urmat-o poporul săsesc și indolența Maghiarilor, față de acest popor zicînd, că legea naționalităților decît să existe numai pe hîrtie, mai bine s'o șteargă.

Duplica procururului a fost palidă și nehotărîtă, în față vorbirei zdrobitoare a apărătorului.

Replica apărătorului asemenea a fost scurtă.

După aceste jurații s'au retras se aducă verdictul. Refetorii au declarat unanim vinovați pe redactorul Clemens și pe proprietarul foii Dr. Kelp. Tipografii Botschar a fost achitat.

Tribunalul seara tîrziu la orele 8, a enunțat sentența, în urma căreia, a condamnat pe Clemens la 14 zile închisoare de stat pe Dr. Kelp la 8 zile închisoare ordinară și la 200 fl. pierdere din cauțiunea foii.

Acușăți au tosinat recurs de nulitate. — F. —

CRONICĂ

Sibiu, 21 Aprilie n. 1898.

Dl Dr. Vas Pahone, avocat, aduce la cunoștința prea onoratului public, că cu 1 Maiu a. c. deschide în Bistrița, piața-mare nr. 22 (deasupra farmaciei cetățenești) cancelaria sa advocațională, oferîndu-și serviciul în tot soiul de afaceri judiciale și administrative.

O ordinațiune a ministrului Wlassics. Ministrul Wlassics a dat de curînd o ordinațiune, prin care provoacă pe inspectorii de școale să cerceteze prin cercurile lor, că unde nu corespond școlile în privința edificîrii recerînțelor legei? Ministrul va trimite apoi un comisariat ministerial, căruia să-î dea informațiile necesare, ca școli necorespuzătoare el să

le închidă, ca să se zidească altele în loc. Oare nu este și aici un atentat ascuns îndreptat în contra școlilor noastre?

Procesul Zola. Agitația ce premerge procesului Zola, nu numai în Paris, ci în toată Franța e de nedescris. Și toți se ocupă cu senzațional proces. Toate partidele politice se ocupă cu această afacere, și aproape toate sânt contrare lui Zola.

Răscoală în Bosnia și Herțegovina. O telegramă mai nouă arată, că populația din Bosnia și Herțegovina e foarte neîncredințată cu dominația guvernului Kállay.

Studentii bulgari. Am amintit și noi de studenții bulgari, cari au venit în frunte cu profesorii lor prin România la Brașov, spre a face excursii culturale prin Ardeal.

Verdi, marele compozitor, care a fost mult timp morbos, se simte mai bine.

La 20 Aprilie, fiind aniversarea nașterii Reginei României, s'a oficiat un Te-Deum la metropola.

VIEAȚA SOCIALĂ.

Petrecere în Arad.

Meseriașii români din Arad aranjează în Dumineca Tomei, 12/24 Aprilie 1898, petrecere cu joc, împreună cu reprezentanții declamatorico-teatrali, în sala cea mare a hotelului „Crucea albă”, la care sânt invitați toți Românii din Arad și jur.

Trecerea reformatorilor la neconfesionalism. În săptămâna trecută protopopul reformator bihorean și-a ținut convingerea de mai sus, ce i-le atribuie foile ungurești, ori ba. Dacă le-a rostit atunci semn, că a fost înșelat de gălăgia ungurească care i-a înconjurat, decum a pășit pe pământul Ardealului, și bieții bulgari se vor întoarce în Bulgaria și mai puțin luminați de stările de pe la noi, de cum au venit.

Chaldei și Nestoriani trecuți la biserică rusească. În provincia persică Urmia s'a întâmplat un lucru, care pentru Rusia este de mare însemnată nu numai din punct de vedere bisericesc, ci și politic.

Velocipedul în armată. — Autoritățile militare germane au o atențiune particulară în ceea ce privește organizarea velocipedelor în armată. Așa, la ultima chemare a rezerviștilor, autoritățile au luat numele tuturor soldaților cari știu să umble pe bicicloletă și au și bicicloletă.

Nazarinenii. În zilele acestea nazarenii își vor înainta ministrului de culte și instrucțiune, profanilor lor de credință. Din profesiunea lor de credință apare, că nazarenii nici-când nu pedepesec pe nimenea, în-țată acela să sufere pagube materiale. Nu-și instruzionează nici-când copiii în principiile religioase nazarenine, fără să crească numai în virtute și frica lui D-zeu.

Scalda din Karlsbad a ars. În zilele trecute a ars scaldă din Karlsbad. Focul a nimerit-o aproape total. Pagubele se urcă la sute de mii. Cu toate acestea sezonul de scaldă și în anul acesta se va începe în luna lui Maiu, fiindcă s'au luat dispoziții, ca barem pe cât se poate, să se restabilească edificiile pustiite prin foc.

În contra cămătarilor. Înmulțindu-se în timpul din urmă foarte tare cămătării cu deosebire prin provincie, ministrul de justiție a adresat o ordinațiune către tribunalele comitatense, îndrumându-le ca să vegheze strict să se observe legea din 1883 art. XXV., prin care se prescrie maximul cametei.

Defraudare la primăria din Arad. Din cancelaria birourilor primăriei aradane, s'au delapidat nu mai puțin de 100.000 fl. Acum procuratura a pus în stare de acuză pe cămărașul orășenesc Alois Bérczy, bănuind că ar fi făcut el furtul.

Duelul Cavalloti. Camera italiană a autorizat tribunalul, să pornească cercetarea în contra deputaților Macola, Fusinato și Donati, culpabili în afacerea duelului Cavalloti.

Știri meruniene. Conducătorii socialiștilor din Budapesta în urma măsurilor aspre ce se iau în contra lor, rind pe rind părăsesc orașul.

Verdi, marele compozitor, care a fost mult timp morbos, se simte mai bine.

La 20 Aprilie, fiind aniversarea nașterii Reginei României, s'a oficiat un Te-Deum la metropola.

VIEAȚA SOCIALĂ.

Petrecere în Arad.

Meseriașii români din Arad aranjează în Dumineca Tomei, 12/24 Aprilie 1898, petrecere cu joc, împreună cu reprezentanții declamatorico-teatrali, în sala cea mare a hotelului „Crucea albă”, la care sânt invitați toți Românii din Arad și jur.

Trecerea reformatorilor la neconfesionalism. În săptămâna trecută protopopul reformator bihorean și-a ținut convingerea de mai sus, ce i-le atribuie foile ungurești, ori ba. Dacă le-a rostit atunci semn, că a fost înșelat de gălăgia ungurească care i-a înconjurat, decum a pășit pe pământul Ardealului, și bieții bulgari se vor întoarce în Bulgaria și mai puțin luminați de stările de pe la noi, de cum au venit.

Chaldei și Nestoriani trecuți la biserică rusească. În provincia persică Urmia s'a întâmplat un lucru, care pentru Rusia este de mare însemnată nu numai din punct de vedere bisericesc, ci și politic.

Velocipedul în armată. — Autoritățile militare germane au o atențiune particulară în ceea ce privește organizarea velocipedelor în armată. Așa, la ultima chemare a rezerviștilor, autoritățile au luat numele tuturor soldaților cari știu să umble pe bicicloletă și au și bicicloletă.

Nazarinenii. În zilele acestea nazarenii își vor înainta ministrului de culte și instrucțiune, profanilor lor de credință. Din profesiunea lor de credință apare, că nazarenii nici-când nu pedepesec pe nimenea, în-țată acela să sufere pagube materiale. Nu-și instruzionează nici-când copiii în principiile religioase nazarenine, fără să crească numai în virtute și frica lui D-zeu.

Tribuna Literară.

Concursul de studii și lucru manual al societ. „Tinerimea română”.

Societatea științifico-literară „Tinerimea română”, conform statutului său, va ține anul acesta al XV-lea concurs de studii și al IV-lea de lucru manual între toți elevii și elevetele învățământului primar urban și rural din țeară. Va ține asemenea al II-lea concurs asupra istoriei naționale și al III-lea concurs asupra desenului după natură între elevii și elevetele celor dintâi 4 clase secundare din toată țeara în ceea ce privește istoria națională, și între elevii celor 7 clase secundare pentru desenul după natură.

Inscrierile vor începe în ziua de sâmbătoare din luna Maiu până la 17 inclusiv, dela orele 8—12 a. m. și 3—7 p. m. în localul școlii primare comunale „C. A. Rosetti” din strada Clementei și în sălile liceului „Sfântul Sava”. Concursul de istoria națională și de desen va avé loc în ziua de 14 Maiu a. c., când totodată vor fi examinați și de obiectele învățământului primar și lucru manual, elevii înscriși dela școlălele din provincie.

Inscrierile se pot face printr-o cerere adresată președintelui societății în calea Victoriei nr. 110 chiar de pe acum, până cel mai târziu la 24 Aprilie a. c.

Tuturor elevilor din provincie li-se vor acorda de societate pe timpul concursului, locuință și mâncare în mod gratuit.

Informațiuni.

„Transilvania”, organul „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” nr. II—III, Martie—Aprilie, are următorul cuprins: Ioan Dragoș; biografie de Iosif Sterca Șaluțiu de Cărpeneș. — Discurs de deschidere, rostit de Virgil Onișiu la adunarea din 15/27 Martie a membrilor despărțimentului I al Asociațiunii. — Știință, literatură și artă: „Daco-Roumans ou Italo-Roumans”. — Cartea stăpânilor săteni. — „Jertfa creștinilor”. — Apel către frații preoți români. — Membrii „Asociațiunii” la finea lui Martie 1898. — Din despărțiment. — Partea oficială: Proces verbal din ședința comitetului „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, ținută în Sibiu la 3 Martie 1898.

„Foițe alese”. Au apărut „Foițe alese”, reproduceri de poesii, romane, schițe, anecdote, apărute în foia „Revistei Orăștiei”.

Bibliografie.

VOCI DIN PRESĂ
despre
CASTELUL DIN CARPAȚI.

„Volumul acesta, care se extinde pe 255 pagini octav mare tiparit pe hârtie fină și cu litere elegante cuprinzând nu mai puțin decât 25 ilustrațiuni interesante, merită de a face parte din biblioteca fiecărui Român. Dl Dr. Dăneanu în prefața sa caracterizează foarte nimerit prezentul roman cu următoarele cuvinte: „calitățile, cum se pot observa și în „Castelul din Carpați” sânt invențiunea pentru a varia și dramatiza subiectele, observațiunea morală, fondul instructiv științific, care știe întruși plăcutul ce filosofului, și spiritual logic, care potrivește personajele la situațiunile lor și le menține caracterul lor propriu în tot decursul povestirii. Firul acestor povestiri țese ciudații de cele mai minunate, creațiuni ale celei mai vii imaginații, pe care le urmăriți cu încordare deosebită și eu o curiozitate de neînviș. Ele însă nu părăsesc fondul realității sau cel puțin al probabilității și la sfârșit, ori mai curând, gusești minunilor o deslegare firească prin vre-o regulă de fizică, chemă ori matematică”.

Gazeta Transilvaniei.

„Romanul pe care-l anunțăm aci, este unul dintre cele mai interesante și de valoare totodată. ...pentru noi mai ales este cu atât mai interesant, fiindcă se petrece în Ardeal, între Români, și pe lângă părțile lui instructive, mai este și moral. Opul e tipărit frumos”.

Telegraful Român.

„Recomandăm cu toată căldura cetitorilor nostri procurarea și citirea acestei cărți prea instructive pentru noi, și care și în exterior se prezintă foarte frumos”.

„ENCICLOPEDIA ROMÂNĂ”

editată sub auspiciile și din însărcinarea „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român” de Dr. Corneliu Diaconovich, prim-secretarul „Asociațiunii”.

Fasciculul VII. (pag. 568—664), care cuprinde articolele Brandywine Creek—Călărași este fără îndoiață cel mai interesant dintre toate câte au apărut până-acum din această mare și valoroasă publicațiune. În acest fascicul se termină litera B și se cuprind și vre-o 400 articole cu inițialele C. Mai multe subiecte de interes special românesc sânt tratate pe larg și cu îngrijire deosebită, s. e. în materie geografică: Brașov (A. Barsean), cu 2 ilustrațiuni (Bis. sf. Nicolae și gimn. rom.); Bucovina (Dr. Sbierra) un studiu de mare interes; București, cel mai mare articol dintre cele apărute până-acum, lucrat de mai mulți autori și înzestrat cu planul orașului și 8 ilustrațiuni foarte frumoase (Cal. Victoriei, Boulevardul, Biserici etc.).

„Encicl. Rom.” apare în 30 fasc. de câte 100 pagini cu numeroase ilustrațiuni și hărți și se prenumără la editorul W. Kraft în Sibiu, ori prin librăria (pentru România) deposit general la Stork & Müller, București cu prețul de 1 fl. — (răsp. 2 lei 50 b.), care este a se achita anticipativ pentru cel puțin 10 fasc.

Musică. Au apărut în edițiune litografată 4 piese musicale aranjate pentru cor mic de dl Val. Magdu: „Iorghina”, cântec popular de prin părțile ungurene și bănațene (cvințet); „Dovule o dovule”, cântec popular de sub podgoria aradane (cvințet); „Nuacș”, pe melodia dansului „Pe picior” din Banat (sextet) și „Doate verde triplice” cântec popular de pe șesul Bârsiei (cvințet). Se află de vânzare la autor în Arad. Prețul unei piese — 25 cr., toate 4 costă 80 cr., plus 5 cr. porto.

La librăria „Tipografia”, societate pe acțiuni în Sibiu, se află următoarele cărți:

- „Memorial”, Archiep. și Metropolitanul Andrei baron de Șaguna, de Nicolae Popoaia. fl. 1.30
„Doina”, conf. ținută la ateneul din Bărlad, de Măndrescu. „—28
„Critice”, 1867—1892, de Maiorescu. Vol. I și II la 2 fl. — cr. „4.—
„Poveștile Bănatului”, de Căntana. „—30
„Literatura popor. română”, de Gaster. „2.50
„Introducere în Cărțile Testamentului vechiu și nou”, de Dr. Iuliu Olariu. „2.50
„Căpșorul”, dramă în 2 acte de Livăscu. „—50
„Tudii Critice”, de Ghera. Vol. I și II la 2 fl. 20 cr. „4.—
„Higiena romană”, de Dr. Leo Murășianu. „1.—
„Izvoade”, de Demetrescu. „4.—
„Trandafiri și vioarele”, de Pop-Reteganu. „—60
„Din Moldova”, schițe de Kotzebue. „1.—
„Floarea din Firenze”, de Livăscu. „—50
„Istoria Romanilor sub Mihai-Vodă-Viteazul”, de Nicolae Bălcescu. „2.—
„Trăvnița”, 10 piese Slovașcești Vol. I și II la 1 fl. 50 cr. „3.—
„Scrisorile părinților apostolești”, de Dr. Iuliu Olariu. „—70
„Merinde dela școală”, de Popa. „—60
„Despre influența împregiurării”, de Panaite Zosin. „—50
„Memorii din timpul războiului”, de Georgescu. „—88
„Pui de lei”, poesii eroice, de Nenițescu. „1.—

La comanda din afară să se adăgă pentru porto postal totdeauna încă 5 cr., dar pentru expedițiune recomandată 20 cr. v. a. Pentru siguranța exp. ediție recomandăm modalitatea din urmă.

Sosțiți în Sibiu.

Hotel „Impăratul Romanilor”: Zakarias, pri-vatier din Făgăraș; Barcsay, inspector din Deva; Fleischer din Arad, Kollmar din Budapesta, fabricanți; Colarinc, locotenent din Lustinpicoło; Elena Hamsa soție de protopop din Lipova; Weniger, voiașor din Viena; Alexandrescu, avocat, Cocianu deputat, Jarka cu familia, din București, Süßer din Timișoara, Schmidt, Blatt, din Viena, Berger, Weiss, Hecht, A. Kanitz, G. Kanitz, Steiner, din Budapesta, comercianți.

Hotel „Neurivier”: Antonescu, oficial din București; Bakcsay, locotenent, Hirschenstein, veterinar, din Homorod, Faur, învățător din Săcădate; Dumitru Vuleu, doctor din Seliște.

Hotel „Meltzer”: Iacob cu soția, preot din Săcădate; Rabiner, Pollak, Sonnenfeld, voiașori din Viena.

Hotel „Habermann”: Wist, monteurl din München.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 19 Apr. n. 1898.

Table with columns for market information including items like wheat, oil, and various goods, with corresponding prices and exchange rates.

Cursul pieții din Sibiu.

Table showing exchange rates for various currencies like Hungarian, Turkish, and British pounds.

Bursa de Budapesta.

Table listing financial data and market movements for various securities and commodities in Budapest.

Bursa de Viena.

Table listing financial data and market movements for various securities and commodities in Vienna.

Bursa de București.

Table listing financial data and market movements for various securities and commodities in Bucharest.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreiu Baltez, Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni: V. H. Dreșanand.

Mėtasă Henneberg

(HENNEBERG-SEIDE)

— veritabilă numai dacă e procurată din fabricile mele —

Zaharină (Zuckerin) nr. 9

In tablete, conține atăta putere de dulceață, încât conținutul de dulceață dela

o jumătate chilo de zahar costă numai 3 1/2 cr.

Pentru un crucer se pot îndulci 6 tase de cafea.

Se vënd și tablete de valoare mai inferioară.

Sė se ceară expres tablete „Zuckerin“.

Se află în băcănii.

[1006] 1—10

Deposit la **Iosif David**, agentură și comision in **Arad.**

Bere originală de Pilsen

adusă direct din

bereria burgheză din Pilsen,

proaspătă și sosită de curënd

[1010] 1—3

la **Emil Kirscher,**
Sibiu, strada Cisnădiei nr. 38.

Cel mai mare câștig

in cas norocos

[882] 7—12

1.000,000

coroane.

Consemnarea

alor 50.000 câștiguri.

Cel mai mare câștig in cas norocos

1.000,000 Kronen.

Speziell sind die Gewinne wie folgt eingetheilt.

Kronen

1 Prämie mit	600000
1 Gew. à	400000
1 "	200000
2 "	100000
1 "	90000
1 "	80000
1 "	70000
2 "	60000
1 "	40000
5 "	30000
1 "	25000
7 "	20000
3 "	15000
31 "	10000
67 "	5000
3 "	3000
432 "	2000
763 "	1000
1238 "	500
90 "	300
31700 "	200
3900 "	170
4900 "	130
50 "	100
3900 "	80
2900 "	40

50,000 Gew. u. Pr. im Betrage **13.160,000**

cari se trag in șese clase.

A doua loterie de clasă reg. ungară, se va începe cât mai curënd. Ea cuprinde

100.000 și **50.000**

losuri originale și câștiguri in bani

asadar' jumătate dintre losurile existente trebuie să fie scoase conform listei alaturate, și șansele de câștig, după-cum in general e cunoscut, sânt enorm de mari.

La o comandă grabnică se primesc încredințări pentru losuri originale după prețul stabilit:

intregi losuri orig. de cl. I. fl. 6.—
jumătăți de " " " " " " 3.—
părare de " " " " " " 1.50
optime de " " " " " " 0.75

cari se trimit prin rambursă sau după trimiteră înaintă a unei liste oficiale se vor trimite stimăților noștri clienți îndată după efectuarea tragerii; proiecte oficiale se trimit la cerere gratis. Precum e cunoscut tragerile se fac in public sub inspectiunea guvernului r. ung.

Noroc deosebit
a avut colecta noastră principală la prima loterie de clasă reg. ungurească. Fiindcă in cea dintâiu clasă au căzut pe colecta noastră principală câștigurile de 100.000, 30.000, 5000, multe de 2000, 1000, 500, 300 coroane și au fost plătite norocoșilor câștigători. Pentru prima clasă a loteriei a II-a e bine a adresa comănde cât mai curënd posibil cătră noi.

Reamintim admonițiunea noastră așa de des repețită făcută la prima loterie cu puțin înainte de trageră primei clase, că losurile se vor epuiza — pentru-că asediați am fost de comănde din feară și străinătate, scurt timp înainte de trageră primei clase, totuși spre cea mai mare părere de rău nu am putut executa aceste comănde.

Deci ne rugăm a trimite comănde pentru clasa I. îndată, la tot casul înainte de

29 Aprilie a. c.

pentru-că numai atunci putem garanta trimiteră.

A. Török & Comp.,
prim-colector
al loteriei de clasă priv. reg. ung.
Budapesta, V., (Váci-Körút 4/A).

De exarëndat un fēnat

mare, situat lângă drumul ce duce la Șura-mare. Informății mai deaproape se pot lua la [1011] 1—2

Emil Kirscher,
Sibiu, str. Cisnădiei nr. 38.

O sticlă de

limonadă excelentă spumegândă și răcoritoare numai cu 2 cr. și ofere [948] 4—10

bomboane de limonadă spumegătoare și renumite ale lui Marsner cu această marcă de scutire

și firma **prima fabrică boemă** de ciocoladă și zaharicale orientale in Königl.-Weinbergen — Praga

A. Marsner.

Se află pretutindenea.

Un pachet de 5 chlgr. = 100 cu'fi bomboane spumegătoare pe lângă rambursă = 7 fl v. a. trimise franco pretutindenea.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de vișeri, de lăptării etc. și instrucțiuni trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorisată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reunirii rom. de agricultură din comitatul Sibielui“.

(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni in Sibiu.

„Tipografia“, societate pe acțiuni in Sibiu.

Luptele Românilor.

Articuli istorici-politici

de **Doctor Romanus.**

Broșură de 120 pag. cuprinzând 16 excelente articuli asupra mersului istoric al luptelor noastre politice. O lectură foarte de actualitate.

Prețul 50 cr.

Doi mari Metropoliți ai Românilor

Andreu bar. de Șaguna

și

Alexandru Sterca Șulțiu.

— Portrete frumoase. —

Lucrate la Viena, in fototipie, fiecare separat, pe hărtie fină de carton; sânt foarte potrivite tablouri in casa fiecărui Român.

Prețul unui exemplar 28 cr.

Librăria „Tipografia“,

soc. pe acțiuni, Sibiu.

neagră, albă și colorată dela 45 cr. până la fl. 14.65 de metru — lucie, vėrgată, carré, Damast etc. (cam 240 diferite calități și 2000 diferite colorii și desemnuri etc.

Pentru haine și blouse din fabrică. Privațiilor li-se trimite franco și liber de vamă, in casă.

Mustre se trimit cu posta primă.

[235] 15—50

(In Elveția porto postal e dublu).

Fabricile de mėtasă ale lui G. Henneberg in Zürich,

(liferant de curte c. și r.)

LOTERIA DE CLASE

REG. UNG. PRIVIL.

(II. LOTERIE).

(II. LOTERIE).

100.000 losuri — 50.000 câștiguri.

Aceste câștiguri, cari sânt împărțite in VI. clase (despărțiminte) fac la olaltă

13,160.000 coroane

cel mai mare câștig in cas norocos

un milion coroane **1,000.000** coroane un milion

Tragerile sânt publice in Budapesta sub controla guvernului reg. ung.	SPECIAL: 1 premiu à 600.000 1 câștig à 400.000 1 " à 200.000 2 " à 100.000 1 " à 90.000 1 " à 80.000 1 " à 70.000 2 " à 60.000 1 " à 40.000 5 " à 30.000 1 " à 25.000 7 " à 20.000 3 " à 15.000 31 " à 10.000 67 " à 5.000 3 " à 3.000 432 " à 2.000 763 " à 1.000 1.238 " à 500 90 " à 300 31.700 " à 200 3.900 " à 170	Îndată după tragere trimitem tuturor clienților lista oficială de câștiguri.
Deodată cu losurile trimitem fiecăruia și planul oficios de sortire detailat.	11 750 Câștig, à cor. 130, 100, 80, 40 50 000 câștiguri și premiu in sumă totală de 13,160.000 coroane	Losurile cerute le trimitem prin rambursă dacă prețul lor nu ni-se trimite înainte.
Prețul losurilor clasa I: 1 los întreg fl. 6.— 1/2 los fl. 3.— 1/4 los fl. 1.50	Inceputul tragerii 11 Maiu a. c. Comănde ne rugăm a se trimite numai decăt, de oare-ce losurile se epuisează in curënd.	

Fejérvári és Társa, Budapest, 5. Marokkai-utca,

colector principal.

[984] 3—6

Subscriși cu onoare oferim p. t. publicului in apropierea sezonului diferitele lor soiuri de bere bine îngrijită — cum sânt:

bere de „Martie“, „Kronen“, „Salvator“ și „Bock“.

Garantând prețuri stabilite moderat și serviciu prompt ne recomandăm

cu distinsă stimă

Erezii lui Ioan Habermann.

bancă și casă de schimb, societate pe acții,
Budapesta, V., strada Dorothea 12.

A II-a LOTERIE

a loteriei de clase ungurești regești privilegiate

incepe in Maiu a. c.

dela 11 Maiu — 13 Octomvrie 1898.

În fiecare lună o tragere

cu câștiguri care cresc dela 60.000 până la 100.000 coroane și un premiu de 600.000 coroane și un câștig principal de 400.000 cor. Va se zică in cazul cel mai norocos un câștig principal de

un milion coroane.

Mai departe câștiguri laterale dela 20.000 până la 200.000 coroane și câștiguri mai mici dela 200 până la 20.000 coroane.

100.000 losuri.

50.000 câștiguri.

Prețurile originale a losurilor:

La trageră din 11—12 Maiu:	La toate cele 6 trageri:
Los întreg fl. 6.—	Los întreg fl. 80.—
Los jumătate „ 3.—	Los jumătate „ 40.—
Un pătrar „ 1.50	Un pătrar „ 20.—
Un octav „ —.75	Un octav „ 10.—

Prospecte la cerere gratis.

[988] 4—11

La „Tipografia“, societate pe acțiuni in Sibiu se află de vânzare

Călindarul „Lumea ilustrată“

pe anul 1898

cu un bogat cuprins, cu prețul de 70 cr., (cu porto postal 75 cr.)

Pentru „Tipografia“, societate pe acțiuni: V. H. Dressandt.

Pentru tipar responsabil: Iosif Marschall.